

CD Electriciteitsnet

Position Paper IPO

Energie-infrastructuur & RES

Vorige week sprak u in het rondetafelgesprek over de problematiek rond de netcapaciteit. En over de afstandsnormen voor windmolens. De week daarvoor werd u al bijgepraat door het PBL over de RES'sen. Kortom, de problematiek rond het elektriciteitsnet, de energie-infra en de RES staat bij u goed op het netvlies.

Vandaag geven de provincies u graag nog enkele aandachtspunten mee voor het Commissiedebat Elektriciteitsnet, energie-infrastructuur & RES op 17 februari 2022.

In het Coalitieakkoord lezen we een stevige inzet op het onderwerp klimaat en energie. Dat juichen de provincies toe. Maar wij wijzen bij de verdere uitwerking van dit akkoord op de integratie van de verschillende onderwerpen. Wij missen in het Coalitieakkoord aandacht voor de gevolgen van beleid voor inwoners en bedrijven. Vanuit onze ervaringen (o.a. bij de ontwikkeling van grootschalige opwekinitiatieven) zijn inwoners en bedrijven van cruciaal belang om de energietransitie mogelijk te maken. Een energietransitie zonder participatie en eigenaarschap van inwoners en bedrijfsleven is onmogelijk.

- *Juist de betrokkenheid van inwoners en bedrijven wordt door de decentrale overheden vormgegeven en daarvoor is ondersteuning noodzakelijk.*

Wind op land en plannen voor een pauzeknop

Om de afspraken uit het Energieakkoord én het Klimaatakkoord te kunnen halen, is voortgang in het bouwen van windparken op land hard nodig. Om hinder voor omwonenden zoveel mogelijk te voorkomen, is het goed dat de landelijke milieunormen opnieuw kritisch tegen het licht worden gehouden. Maar totdat die nieuwe normen zijn vastgesteld, is het belangrijk dat de realisatie van lopende en nieuwe windparkprojecten niet verder vertraagt.

Naar aanleiding van het Nevele-arrest moeten er al nieuwe landelijke normen komen. Nieuwe normen zouden volgens de provincies en gemeenten moeten worden opgesteld op basis van objectieve criteria, gebaseerd op de plan-MER en geluidsnormen. Aan de nieuwe normen wordt nu al gewerkt, met betrokkenheid van onder meer IPO en VNG. Maar dat kost tijd. In de tussenperiode is voortgang van de energietransitie hard nodig. Provincies en gemeenten zijn dan ook geen voorstander van een eventuele 'pauzeknop' voor windparken. Wij vinden het niet goed dat alle lopende trajecten in de wachtstand worden gezet. Zoals de rechter (RvS) heeft voorgesteld, kunnen er in afwachting van nieuwe landelijke normen vergunningen worden verleend op basis van goed onderbouwde locatiespecifieke normen. Met de [Helpdesk Wind op Land](#) ondersteunen IPO en VNG provincies en gemeenten daarmee.

Het compleet stilleggen van de huidige windparkprojecten in procedure zou echt heel problematisch zijn, het legt een bom onder de RES'en. Daarmee halen we de doelen uit het Klimaatakkoord gewoon niet. Laat staan dat we kunnen gaan werken aan de hogere ambitie van 55-60% uit het Coalitieakkoord. Een moratorium zal echt funest zijn voor alle lopende RES windplannen.

- *Gemeenten en provincies werken samen met het rijk aan nieuwe normen. Alle lopende wind op land-plannen nu stilleggen, legt een bom onder de zorgvuldige RES-processen.*

Regionale Energie Strategieën

De provincies spreken grote waardering uit voor de ambitie die alle RES-regio's hebben vastgelegd. Op basis van de kwantitatieve analyse van de RES 1.0 door het Planbureau voor de Leefomgeving is de 35 terawattuur (TWh) goed haalbaar.

De organisatie Nationaal Programma Regionale Energiestrategie is daarbij van grote waarde gebleken. De ondersteuning van NP RES naar alle regio's, maar ook de inspiratie en het aanjagen, helpt Nederland met het behalen van onze duurzame energie opwek ambities. We hopen dat een nieuw kabinet snel duidelijkheid geeft over lange termijn continuïteit voor de regio's, zodat alle teams weer enthousiast verder kunnen.

De uitvoeringskosten voor het Klimaatakkoord zijn gelukkig opgenomen in het Coalitieakkoord, maar pas weer vanaf 2023. Daarmee valt er in 2022 een gat. Dit levert grote problemen op bij de organisatie: mensen moeten nu ontslagen worden om volgend jaar weer in dienst te komen. De decentrale overheden hebben zich, onder andere in het RES-proces, een partner getoond. De afspraken die in het Klimaatakkoord zijn gemaakt, willen wij nakomen. Maar dan is wel handelingsperspectief nodig. Met daarbij in ieder geval:

- *Zicht op continuïteit in de ondersteuning van de RES-regio's, door in 2022 meerjarige afspraken te maken over de ondersteuning van de decentrale overheden. Vertrekpunt daarbij is het ROB-advies.*

Regie op de regionale energie infrastructuur is nodig

Nederland staat voor een gigantische verduurzamingsopgave. Daar zijn de provincies en gemeenten ook flink mee aan de slag. Maar wij zien dat het stroomnet zo snel volloopt, dat de energietransitie gevaar gaat lopen. Nieuwe bedrijven en grootverbruikers kunnen op steeds meer plekken niet worden aangesloten op het net. En particulieren moeten in de toekomst steeds vaker wachten als zij thuis zonnepanelen, een warmtepomp of een laadpaal willen installeren.

Wij zien dat regie nodig is om de toekomstige energie-infra af te stemmen met gebiedsontwikkelingen. Provincies willen die regierol, in samenspraak met gemeenten en netbeheerders, gezamenlijk oppakken. Integratie van alle (sectorale) plannen tot een goed werkend systeem gaat niet vanzelf. Het vraagt om programmering, prioritering en afwegingen: want wat komt waar en wanneer?

Graag houden we een warm pleidooi voor het mogelijk maken van voorrang voor maatschappelijk gewenste ontwikkelingen. Op dit moment hebben netbeheerders een wettelijke plicht om partijen aan te sluiten op basis van dat 'first come, first serve principe'. Er wordt dus geen rekening gehouden met maatschappelijk belang. Hierdoor heeft bijvoorbeeld een casino voorrang op een ziekenhuis als het casino eerder een aanvraag heeft gedaan. Wij willen graag dat het Rijk, samen met decentrale overheden en netbeheerders, juridisch verkent waar de mogelijkheden liggen om anders om te gaan met het 'first come first serve'-principe. Daarbij zouden we gezamenlijk ook moeten kijken hoe andere Europese landen invulling geven aan het Europees recht op dit punt.

Wij vragen u om in het debat aandacht te geven aan:

- *Het verankeren van de rol van de provincies als regisseur op de netcapaciteit in de energiewet*
- *Het samen door Rijk, netbeheerders en decentrale overheden juridisch verkennen waar mogelijkheden liggen om anders om te gaan met 'first come first serve' en daarbij mee te nemen hoe andere Europese landen invulling hebben gegeven aan Europees recht.*
- *Snel de Energiewet en de Warmtewet in de Kamer te behandelen.*